

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Investidura com a Doctor "Honoris
Causa" per la Universitat de València a
André Constant van Steirteghem

Discurs del Sr. Rector Francisco Tomás Vert

València, 20 maig de 2009

Excel·lentíssims Senyor Rector Magnífic de la Universitat Politècnica de València

Il·lustríssima Senyora Secretària Autònoma d'Universitats i Investigació

Excel·lentíssim Senyor Vicerector de Postgrau

Excel·lentíssim Senyor Vicerector d'Investigació i Política Científica

Il·lustríssima Senyora Secretària General

Doctor André Constant van Steirteghem

Doctor Avelino Corma

Autoritats

Membres de la Comunitat Universitària

Senyores i Senyors, Amigues i Amics

Siguen les meues primeres paraules per felicitar els doctors André Constant van Steirteghem i Avelino Corma Canós per la seua incorporació al Claustre de la Universitat de València, a proposta de la Facultat de Medicina i de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria, respectivament.

Tot i que en camps científics ben diferents, en els nous doctors *honoris causa* de la nostra Universitat concorren dos aspectes que han contribuït essencialment a la investidura que hui hem celebrat. En primer lloc, la seua apassionada dedicació a la ciència, en el sentit més ampli i generós. I a un nivell semblant la seua voluntat de transmetre aquest sentiment i aquesta dedicació a totes les persones amb les quals treballen, o tal vegada diríem millor, als seus deixebles. En ambdós aspectes se sintetitzen les dues missions fonamentals de la Universitat, la formació de les noves generacions de ciutadans, de professionals, d'investigadors, de mestres..., d'una banda, i la generació de coneixement mitjançant la investigació. Però, a més a més, i cal únicament recordar les *laudatio* pronunciades pels professors Carlos Simón i Agustín Escardino, els dos doctors *honoris causa* han fet seua la tercera missió, la de transferir el coneixement en benefici de la societat i de les persones.

Bé està doncs reivindicar, ara i ací, la universitat del segle XXI suportada en aquesta triple missió: formar, investigar i transferir coneixement, enfront d'aquelles tendències que voldrien situar-la en una mena de torre d'ivori que estiguera ancorada en un

passat que està consumit. I ho fem reconeixent a persones, com ara els doctors van Steirteghem i Corma, que han fet seua aquesta triple missió.

André Constant van Steirteghem es *Full Professor* d'Embriologia i Biologia Reproductiva en l'Escola de Medicina de la Vrije Universiteit Brussel (Universitat Lliure de Brussel·les), on dirigeix el Centre de Medicina Reproductiva. En la seua *laudatio*, el professor Carlos Simón ens ha fet un recorregut concís de la vida acadèmica i científica del nou doctor, que ens diu podria considerar-se com el resultat de la síntesi entre la pediatria i un intens coneixement de la genètica i la química de proteïnes, que li ha permés l'estudi del procés reproductiu com un tot des de la preimplantació de l'embrió fins al seguiment de l'infant resultant. Entre els seus importants descobriments cal referir-se a la ICSI (intracytoplasmic sperm injection), que tanta repercussió ha tingut en el tractament de la infertilitat masculina; al diagnòstic genètic previ a la implantació, i les accions clíniques i terapèutiques que se'n deriven d'aquest diagnòstic, i a les quals s'ha referit el professor Simón en el seu discurs.

El doctor André Constant van Steirteghem ha assolit també responsabilitats en el govern de la seua universitat i la seua facultat, que ha sabut fer compatibles amb la seua dedicació científica i clínica. Ell és, indubtablement, un dels primers referents en els camps del desenvolupament de l'ésser humà i de la biologia reproductiva. Des de fa més de deu anys manté una estreta col·laboració científica amb el Departament de Pediatria, Obstetrícia i Ginecologia de la Universitat de València i, mitjançant el Centre de Medicina Reproductiva que dirigeix, amb l'Institut Valencià d'Infertilitat, centre adscrit a la nostra Universitat. La seua vàlua científica, la seua activitat formativa, i les constants relacions amb la nostra universitat són mèrits rellevants que l'acrediten per rebre el títol que hui li atorga la Universitat de València.

El professor Agustín Escardino ens ha mostrat des d'una molt àmplia perspectiva, una visió de la qualitat humana i científica del doctor Avelino Corma. El doctor Corma mateix ens ha ofert al llarg del seu discurs una passejada per la seua vida, amb un èmfasi especial en la seua inquietud i estima per la ciència i el coneixement, i també per l'afecte i exigència a tots amb els que ha treballat. En alguns racons d'aquesta

passejada m'he retrobat personalment, i la nostàlgia i la il·lusió per saber i ensenyar, i per saber ensenyar, han tornat als meus records.

Avelino Corma, valencià de naixement i de professió, va nèixer a Moncofa i estudià Química a la Facultat de Ciències de la Universitat de València a finals dels anys seixanta i principis dels setanta del passat segle. Allí vaig tindre l'oportunitat de conèixer-lo mitjançant unes relacions estudiant-professor que recorde ben bé. És reconfortant haver-li escoltat en el seu discurs dir, i cite: "*En mi caso, considero que los estudios en la Facultad me sirvieron más para despertar y desarrollar mi imaginación que para acumular conocimientos*". Aquest comentari expressat pel doctor Corma resulta ser una bufada d'aire fresc en el conjunt del tèrbol debat suscitat hui en dia al voltant de la implantació de l'Espai Europeu d'Educació Superior en la universitat espanyola.

Doctorat a Madrid en el marc de l'Institut de Catàlisi i Petroleoquímica del Consejo Superior de Investigaciones Científicas, va entrar en el meravellós món de la catàlisi que mai no hauria d'abandonar. La seua formació científica i humana va completar-se durant la seua estada a la Queens University en Kingston, Canadà, en el Departament d'Enginyeria Química, on va aprendre que el coneixement demana la seua utilització.

Cal recordar ara la seua afirmació que ens acaba de comunicar al respecte quan diu: "*Considero que las estancias en universidades y centros extranjeros son clave para el desarrollo integral del futuro investigador*", i això ho diu per sobre de qualsevol utilitarisme curricular tan a la moda hui.

De Canadà retorna al CSIC a Madrid, fins a que en 1987, sent ja professor d'Investigació, rep l'encàrrec de crear l'Institut de Tecnologia Química, centre mixt entre el Consejo Superior de Investigaciones Científicas i la Universitat Politècnica de València, la direcció del qual ocupa fins ara. És en aquest centre on Avelino Corma desenvolupa allò millor del seu treball investigador, i on han sorgit tot un conjunt de publicacions científiques que s'acosten al miler, nombroses patents (en explotació la majoria d'elles), i on s'ha configurat una institució investigadora de referència mundial i

a l'avantguarda del coneixement en el camp de la catàlisi heterogènia en principi, i a hores d'ara de tot tipus.

Com a químic que sóc seria feliç fent ara un extens comentari sobre els detalls de les investigacions del doctor Corma i els seus resultats, que en són tants... Podria parlar d'un abans i un després de Corma en la catàlisi heterogènia, de la seua contribució al coneixement dels mecanismes del craqueig del petroli. De la bellesa de les estructures dels catalitzadors que ha creat i en els que intervé com si d'un aprenent de bruixot es tractara per a dirigir-los cap on vol, de tants i tants processos químics nous que ha ideat. No és el lloc de fer-ho, però vos convida a que s'endinseu en la vida apassionada d'aquest gran científic, d'aquest gran científic valencià.

Són nombrosos els premis i distincions que ha rebut el doctor Corma pel seu treball científic, tant a Espanya com als Estats Units, Alemanya, Holanda i altres països. És doctor *honoris causa* per les Universitats d'Utrecht, Tecnològica de Munic, Jaume I, i UNED. El professor Escardino ens ha fet esment a tots ells, seria llarg repetir-los i no ho faré, però si que diré que en rebre'ls el nom de València i de la ciència valenciana són coneguts per tot el món. Avelino Corma desmenteix aquell proverbi segons el qual "ningú és profeta en la seua terra". O tal vegada no, perquè el doctor Corma no s'ha dedicat ací a pronosticar el futur o a especular; la seua ha estat i és una activitat constant cap a construir eixe futur.

Avelino Corma ha trencat totes aquestes barreres que tant ens agraden construir als humans, entre les diferents branques de la ciència. Ha mostrat que el coneixement no té ni fronteres ni cognoms. Ha treballat i ha cercat col·laboració i suport amb científics de totes les branques de la Química o de la Física, o de les Matemàtiques, branques que ha conduït cap a l'Enginyeria o la Tecnologia. Branques, sí, pensarà ell, branques d'un únic arbre que és el de la ciència. Una lliçó més que caldrà aprendre en el compartimentalitzat món acadèmic de hui. Des de l'Institut que dirigeix són nombroses i permanents les relacions amb departaments de la Universitat de València, que han donat abundants fruits acadèmics i científics. Doctors i doctores, professores i professors, investigadors... que hui enriqueixen les nostres institucions, com ara les universitats de València, Politècnica de València i Jaume I de Castelló, de

la mà de l'esperit inquiet d'Avelino Corma. No debades, quan Avelino Corma s'expressa sol utilitzar la primera persona del plural, perquè entén que el seu és un esforç col·lectiu.

En Avelino Corma concorren mèrits acadèmics, científics i humans en tal quantitat i qualitat que l'acrediten per tal de rebre el nostre reconeixement i distinció. I en aquest cas especial, el doctor Corma rep la distinció de la que ell reconeix com la seua *Alma Mater* on va despertar-se la seua estima per la ciència. Estic segur que aquells que varen ser els seus professors aleshores (pocs en quedem!) se sentiran orgullosos en el dia de hui.

Els dos nous doctors que hui ha investit la Universitat de València i la seua relació amb nosaltres són, si més no, una expressió del nostre compromís amb la ciència i amb la investigació en el moment actual. Són moltes i molt diverses les idees i les opinions que hui en dia es vessen en els mitjans de comunicació al voltant què és o què és allò que hauria de ser la universitat. Quines són les seues mancances o quines són les expectatives de la societat no satisfetes per la universitat, bona cosa seria conèixer quines són eixes expectatives si més no.

Aquest és un debat que haurà de fer-se i crec que aviat. Un debat en la línia de marcar objectius, de plantejar solucions i no de trobar culpables de no se sap quina cosa, perquè ens deguem a la nostra societat, al nostre poble. Particularment important haurà de ser aquest debat en el moment en el qual el món, i el nostre país, estan immersos en una profunda crisi econòmica. No sembla ser el millor camí per tal d'eixir d'aquesta crisi l'important retall anunciat en el pressupost del Ministeri de Ciència i Innovació d'Espanya, o l'allunyament de les competències en matèria de Universitats del mateix Ministeri.

Però en aquest debat no haurem de perdre la perspectiva que la Universitat i la ciència són indisociables, en línia d'allò que ja fa vora de huitanta anys expressava Ortega, en l'últim capítol del seu assaig *Misión de la Universidad*, al qual una vegada més citaré en aquest esplèndid paranimf, com ja vaig fer-ho el darrer any amb ocasió d'una altra investidura:

Afirma Ortega que la Universitat és distinta, però inseparable de la ciència. I afegeix: “*La Universidad es además, ciencia*”. I a més a més diu allí: “*Una atmósfera cargada de entusiasmos y esfuerzos científicos es el supuesto radical para la existencia de la Universidad. Precisamente porque ésta no es, por sí misma, ciencia –creación omnímoda del saber riguroso– tiene que vivir de ella. (...) La ciencia es la **dignidad** de la Universidad, más aún –porque al fin y al cabo hay quien vive sin dignidad– es el **alma** de la Universidad, el principio mismo que le nutre de vida e impide que sea sólo un vil mecanismo*”.

En la nostra universitat professem aquesta doctrina i d’ella ens sentim ben orgullosos; dia a dia ens esforcem a aplicar-nos a ella. I aquesta dedicació nostra va donant excel·lents fruits que es recullen en els rànquings nacionals i internacionals de producció científica, on els indicadors situen a la Universitat de València al capdavant de les universitats valencianes i com una de les quatre millors d’Espanya per la seua activitat investigadora. Molt queda per fer i sempre haurem de millorar per tal que el nostre poble –al qual ens deguem– continue sentint-se orgullós, i cada dia més, d’una institució que forma als seus fills, que donen fruits tan generosos com els que hui celebrem en la persona dels doctors Van Steirteghem i Corma.

Doctors André Constant van Steirteghem i Avelino Corma Canós, des de hui formeu part del claustre de doctors de la Universitat de València, institució més de cinc vegades centenària, però inserida plenament en els reptes del segle XXI. D’aquesta manera la Universitat de València ret testimoni als vostres mèrits i en atorgar-vos aquest honor, s’honora de tindre entre els seus a persones de tanta rellevància i saber.

Moltes gràcies.